

Reservimarkkinat / Mäkelä Juho

11.12.2024

Tasehallintahankkeen referenssiryhmän kokous 11.12.2024

Aika Keskiviikko 11.12.2024 klo 09-10:30

Paikka Teams-palaveri

Läsnä	Teija Pelkonen	UPM
	Heini Ruohosenmaa	Fortum Oyj
	Jouni Anttila	Gasum Oy
	Mika Luoto	EPV Energia
	Pekka Pyyny	SOK
	Janne Kauppi	Energiateollisuus Ry
	Jari Aurojärvi	Power Deriva
	Eveliina Ishii	Energiavirasto
	Jonni Laine	eSett Oy
	Matti Hällfors	Sallila Energia Oy
	Vesa Kankaanpää	Vattenfall Oy
	Pasi Kuokkanen	Suomen Sähkökäyttäjät ry (ELFI)
	Karri Mäkelä (pj)	Fingrid Oyj
	Juho Mäkelä (siht)	Fingrid Oyj
	Marina Nordström	Fingrid Oyj
	Joonas Muikku	Fingrid Oyj

Reservimarkkinat / Mäkelä Juho

11.12.2024

1 Kokouksen avaus

Vierailijat toivotettiin tervetulleiksi. Kokouksen agenda, joka löytyy esitysmateriaalista, esiteltiin myös. Asialista hyväksyttiin. Kokous oli tällä kertaa normaalia lyhyempi, eli hyvää keskustelua toivottiin, ettei kuitenkaan jäisi liian lyhyeksi.

2 Hankkeen kokonaiskuva

Kokonaiskuvan taulukko esiteltiin. Edellisen ja tämän kokouksen välissä flow-based-menetelmä sekä mFRR-kapasiteettimarkkina uudella markkina-alustalla on otettu käyttöön onnistuneesti. PICASSO:n käyttöönoton aikataulu on edelleen vahvistamatta sekä Suomen että Estlinkin osalta.

15 min päivänsisäiset markkinat Estlinkille otetaan näillä näkymin käyttöön 22.1., ja mFRR EAM 4.3.2025. Kummallekaan näistä ei olla tunnistettu suuria riskejä viivästymiselle. Realistisella pohjalla ovat myös 15 min tasepoikkeaman hinnoittelun ja päivän sisäisten markkinoiden käyttöönotot. Nämä kuitenkin riippuvat mFRR EAM:n käyttöönotosta, eli jos se viivästyy, koko Euroopan liityntäaalto todennäköisesti viivästyy myös. 15 min day-ahead-markkinan aikataulu ei olla vielä vahvistettu, mutta lisätietoa tähän liittyen voi vielä tulla vuoden 2024 puolella, mahdollisesti 18.12.

Seuraavaksi esiteltiin erikseen MARIn ja PICASSOn tilanne. SVK on arvioinut, että liitynnät voisivat tapahtua vuosien 2027–2028 välillä. Projektien pohjoismaisia toteutuksia aloitetaan suunnittelemaan keväällä 2025. MARI- ja PICASSO-liitynnät vaativat tarkkaa koordinaatiota, sillä pohjoismaiset toimintatavat eroavat merkittävästi muun Euroopan toimintatavoista.

3 mFRR EAM:n tilannekuva

Osion aluksi esiteltiin projektin tärkeitä päivämääriä. Syksyn asiakastestit ovat sujuneet hyvin, ja asiakkaita kiitettiin tästä. Energiaviraston uudet mFRR-ehdot hyväksyttiin marraskuun alussa. Joulukuun alussa IT-kehitys on julistettu valmiiksi, mutta joitain bugeja ja pieniä parannuksia on vielä olemassa, eli uusia ominaisuuksia ei ole enää tulossa käyttöönottoversiioon. Vuoden alussa pidetään tarvittaessa lisää yksittäisiä asiakastestejä.

Helmikuulle ollaan suunnittelemassa Market Trialia eli markkinakokeilua kiinnostuneille osapuolille. Lisätietoa tähän liittyen on luvassa kokouksen jälkeisellä viikolla. Market Trialin idea on, että kiinnostuneet voivat jättää varttitarjouksia tuotantoympäristössä, ja Fingrid lähettää myös aktivointisanomia, jotka eivät johda aktivointeihin. Näin voidaan olla varmoja, että kaikki tietoliikenne tuotantojärjestelmien välillä toimii hyvissä ajoin. Myös tuntitarjouksia tulee edelleen jättää kokeilujakson aikana. Market Trialin aikana voidaan myös harjoitella käyttöönoton hetkeä. Osallistuminen ei ole pakollista. Fingrid toivoo, että kommentteja Market Trialin konseptiin jätettäisiin mahdollisimman pian, että niitä voidaan huomioida.

Esitettiin kysymys, miten sitovaa osallistuminen on, ja miten pitkään osapuolten tulisi aktiivisesti osallistua. Tämän hetken ehdotus on, että market trial kestää pari päivää, jonka aikana on n. 4 tunnin sessioita, erillisillä viikoilla. Osallistuminen ei siis vie viikkokausia aikaa, vaan joitain tunteja.

Reservimarkkinat / Mäkelä Juho

11.12.2024

Projektin käyttöönotolle on tunnistettu joitakin riskejä, kuten säätötarpeen käyttämättömyyden lisääntyminen flow-basedin käyttöönoton myötä, ja hintapiikit tietyissä tilanteissa. Esimerkiksi Etelä-Ruotsin huono likviditeetti ja jakamattomat blokkitarjoukset ovat aiheuttaneet hintapiikkejä varjo-operoinnissa. Hintapiikki on sitten levinnyt muille alueille, mukaan lukien Suomeen asti. Kuitenkin käyttöönoton myöhästymisen riski on arvioitu nykytilanteessa alhaiseksi. Fingridin mielestä nämä eivät ole syitä viivästyttää käyttöönottoa, mutta lykkäyksen päätös olisi pohjoismainen, eli ei vain Fingridin päätettävissä.

Käyttöönottohetki on tarkalleen 4.3.2025. klo 14 Suomen aikaa. Rollback, eli mahdollisuus palata tuntimarkkinalle, kestää kolme vuorokautta. Tämän ajan jätetään sekä tunti- että varttitarjouksia. Viikonloppuna ei siis ylläpidetä kykyä palata takaisin tuntimarkkinaan. Varakäyttöönottopäivät ovat 6.3. ja 11.3. Ensimmäisen varapäivän tapauksessa rollback-vaihe menisi viikonlopun yli.

Lopuksi kerrattiin vielä Energiaviraston uudet ehdot liittyen mFRR-energian referenssihintaan. Yhteenvedona Day-ahead-hinta ei enää toimi referenssihintana jatkossa.

Esitettiin kysymys tunnin ja vartin markkina-aikajaksojen eroista. mFRR EAM:n käyttöönoton jälkeen on kahden viikon jakso (4-18.3.2025), jolloin mFRR-energian ja tasepoikkeaman hinnoittelu on yhä tuntitasolla, eli tietyn tunnin joka vartille tulee sama hinta. 18.3. jälkeen hinnoittelu siirtyy myös varttitasolle. Tunti- ja varttitason hinnanmääritys eroaa toisistaan, ja kalvon tietojen tarkennetaan vielä.

4 mFRR kapasiteettimarkkinan tilannekuva

Pohjoismainen mFRR-kapasiteettimarkkina otettiin onnistuneesti käyttöön 12.11. valtakunnallisesti ja pohjoismaisesti kolmen maan (FI, SE, DK) kesken 19.11. Suurempia vastoinikäymisiä ei ole ollut, ja markkina on lähtenyt käyntiin hienosti. aFRR- ja mFRR-kapasiteettimarkkinoiden käyttöönottojen myötä projekti tulee päätökseen. Rajasiirtokapasiteetin allokoinnin kasvattaminen 10%/10% tasolle jää vielä tehtäväksi. Projektin jälkeiseksi tehtäväksi jää myös mahdollinen fallback-ratkaisu, mikäli NMMS-alusta vikaantuu. Fallback-ratkaisuja tullaan vielä testaamaan reservitoimittajien kanssa.

Rajasiirtojen myötä myös marginaalihinnat voivat siirtyä rajojen yli. Tästä on syntynyt tilanteita, joissa kotimaisia tarjouksia on jäänyt hyväksymättä SE1 tarjouksien ja hankinnan takia, mikä on herättänyt kysymyksiä reservitoimijoiden osalta. Ruotsissa suositaan blokkitarjouksia, jotka vaikuttavat hintojen muodostumiseen merkittävästi. Tämä on noteerattu ja tilannetta on seurattu aktiivisesti. Alusta on toiminut oikein, mutta marginaalihinnan muodostumisen syyt voivat olla toimijoille hankalasti hahmotettavissa saatavilla olevan datan perusteella.

Kapasiteettimarkkinaan liittyen ei esitetty muita kysymyksiä eikä kommentteja, ja siirryttiin seuraavaan osioon.

5 Muut asiat

Referenssiryhmän seuraava kokous pidetään Helsingissä 13.2.2025. Siitä seuraava kokous pidetään 8.5.2025, ja tämän kalenterikutsut lähetetään pian kokouksen jälkeen.

Tämän jälkeen kokous päätettiin ja osallistujille toivottiin hyvää joulua ja tulevaa vuotta.

Reservimarkkinat / Mäkelä Juho

11.12.2024

(Tekoäly on avustanut muistion kirjoittamisessa.)

Liitteet Esitysmateriaalit